

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

18. december 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — forbrugerbeskyttelse — forbrugerkredit — direktiv 2008/48/EF — oplysningspligt forud for aftaleindgåelse — pligt til efterprøvning af låntagers kreditværdighed — bevisbyrde — bevismidler«

I sag C-449/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af tribunal d'instance d'Orléans (Frankrig) ved afgørelse af 5. august 2013, indgået til Domstolen den 12. august 2013, i sagen:

CA Consumer Finance SA

mod

Ingrid Bakkaus,

Charline Bonato, født Savary,

Florian Bonato,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan og A. Prechal (refererende dommer),

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: fuldmægtig V. Tourrès,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. juli 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

- CA Consumer Finance SA ved avocat B. Soltner
- den franske regering ved D. Colas og S. Menez, som befuldmægtigede
- den tyske regering ved T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede

* Processprog: fransk.

— den spanske regering ved A. Rubio González, som befuldmægtiget
— Europa-Kommissionen ved M. Owsiany-Hornung og M. Van Hoof, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. september 2014,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT L 133, s. 66, og berigtigelser i EUT 2009 L 207, s. 14, EUT 2010 L 199, s. 40, og EUT 2011 L 234, s. 46).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med tvister mellem på den ene side CA Consumer Finance SA (herefter »CA CF«), og på den anden side Ingrid Bakkaus, henholdsvis Charline Bonato, født Savary, og Florian Bonato (herefter samlet »låntagerne«) vedrørende påkrav om betaling af restancer i forbindelse med privatlån, som dette selskab havde givet låntagerne, og i forhold til hvilke disse har gjort sig skyldige i betalingsmisligholdelse.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 7., 9., 19., 24. og 26.-28. betragtning til direktiv 2008/48 har følgende ordlyd:
 - »(7) For at få et velfungerende indre marked for forbrugerkredit bragt i stand må der indføres en harmoniseret fællesskabsramme på en række centrale områder. [...]
 - [...]
 - (9) Fuldstændig harmonisering er nødvendig for at sikre, at alle forbrugere i Fællesskabet nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser og for at skabe et ægte indre marked. Medlemsstaterne bør derfor ikke kunne bibeholde eller indføre andre bestemmelser på nationalt plan end dem, der er fastsat i dette direktiv. [...] Hvor der ikke findes harmoniserede bestemmelser, bør medlemsstaterne fortsat kunne bibeholde eller indføre national lovgivning. [...]
 - [...]
 - (19) For at forbrugerne sættes i stand til at træffe beslutning på et kvalificeret grundlag, bør de, før kreditaftalen indgås, modtage fyldestgørende oplysninger, som de kan tage med sig og overveje, om betingelserne og omkostningerne vedrørende kreditten og om deres forpligtelser. For at sikre størst mulig gennemsækelighed og sammenlignelighed tilbuddene imellem bør sådanne oplysninger til forbrugerne navnlig omfatte de årlige omkostninger i procent forbundet med kreditten og beregnet på samme måde i hele Fællesskabet. [...]
 - [...]
 - (24) Forbrugerne har behov for at blive grundigt informeret, inden de indgår en kreditaftale, uanset om der er en kreditformidler involveret i markedsføringen af kreditten. Derfor bør kravene om oplysninger forud for aftaleindgåelsen også generelt gælde for kreditformidlere. [...]

[...]

- (26) [...] På et ekspanderende kreditmarked er det navnlig vigtigt, at kreditgivere ikke giver sig af med uansvarlig kreditgivning eller giver kredit uden forudgående vurdering af kreditværdighed, og medlemsstaterne bør udføre den nødvendige overvågning for at undgå sådan adfærd og fastsætte foranstaltninger med henblik på over for kreditgivere at have sanktioner, der gælder, hvis det sker. [...] [K]reditgivere [bør] bære ansvaret for at kontrollere den enkelte forbrugers kreditværdighed. De bør med henblik herpå kunne anvende ikke blot oplysninger, som forbrugeren har givet i forbindelse med forberedelsen af den pågældende kreditaftale, men også oplysninger, der er givet under et længerevarende forretningsforhold. Medlemsstaternes myndigheder vil også kunne udstede instrukser og passende retningslinjer for kreditgiverne. Forbrugerne bør også udvise forsigtighed og overholde deres kontraktlige forpligtelser.
- (27) På trods af de oplysninger, der skal gives forud for aftaleindgåelsen, har forbrugeren muligvis behov for yderligere bistand for at kunne afgøre, hvilken kreditaftale blandt de foreslåede produkter der er mest hensigtsmæssig i forhold til vedkommendes behov og finansielle situation. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at kreditgivere sørger for en sådan bistand i forbindelse med de kreditprodukter, de tilbyder forbrugerne. Hvor det er hensigtsmæssigt, bør de relevante oplysninger forud for aftaleindgåelsen samt de vigtigste karakteristika ved de foreslåede produkter forklares for forbrugeren med udgangspunkt i vedkommendes personlige forhold, så forbrugeren kan forstå de konsekvenser, produkterne kan få for vedkommendes økonomiske situation. Hvor det er relevant, bør denne pligt til at yde forbrugeren bistand også gælde for kreditformidlere. Medlemsstaterne bør kunne bestemme, hvornår og i hvilket omfang forbrugeren skal gives en sådan forklaring, idet der tages hensyn til de særlige omstændigheder, hvorunder den pågældende kredit tilbydes, forbrugers behov for bistand og arten af de enkelte kreditprodukter.
- (28) For at vurdere en forbrugers kreditværdighed bør kreditgiveren også søge i relevante databaser; de juridiske og faktiske omstændigheder kan nødvendiggøre søgninger i forskelligartet omfang. [...]

- 4 Artikel 5 i direktiv 2008/48 med overskriften »Oplysninger forud for aftaleindgåelsen« bestemmer i stk. 1, første afsnit, og stk. 6:

»1. I god tid før en forbruger bindes af en kreditaftale eller et kredittilbud, giver kreditgiveren og i givet fald kreditformidleren på grundlag af de kreditvilkår og -betingelser, som kreditgiveren tilbyder, og i givet fald forbrugers præferencer og oplysninger, forbrugeren de oplysninger, der er nødvendige for at sammenligne forskellige tilbud, så der kan træffes en informeret beslutning om indgåelsen af en kreditaftale. Oplysningerne gives på papir eller på et andet varigt medium ved hjælp af formularen Standardiserede europæiske forbrugeroplysninger, jf. bilag II. Kreditgiveren anses for at have opfyldt oplysningskravene i dette stykke og i artikel 3, stk. 1 og 2, i direktiv 2002/65/EF, hvis han har udleveret de standardiserede europæiske forbrugeroplysninger.

[...]

6. Medlemsstaterne sikrer, at kreditgivere og i givet fald kreditformidlere giver forbrugeren fyldestgørende forklaringer, således at forbrugeren er i stand til at vurdere, om den foreslåede kreditaftale passer til vedkommendes behov og finansielle situation, hvor det er relevant, ved at forklare de oplysninger forud for aftaleindgåelsen, der skal gives i henhold til stk. 1, de foreslåede produkters vigtigste karakteristika og de specifikke konsekvenser, disse produkter kan få for forbrugeren, herunder konsekvenserne af forbrugers betalingsmisligholdelse. Medlemsstaterne kan bestemme, hvilken form og hvilket omfang denne bistand skal have, samt hvem der skal yde den, ud fra de særlige omstændigheder, hvorunder kreditaftalen tilbydes, hvem den tilbydes, og den særlige type kredit, der tilbydes.«

- 5 Dette direktivs artikel 8, der har overskriften »Forpligtelse til at vurdere forbrugerens kreditværdighed«, bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at kreditgiveren, inden kreditaftalen indgås, vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i den relevante database. Medlemsstater, hvis lovgivning kræver, at kreditgiveren vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af en søgning i den relevante database, kan opretholde denne forpligtelse.«

- 6 Artikel 22 i nævnte direktiv med overskriften »Harmonisering og direktivets ufravigelige karakter« bestemmer i stk. 2 og 3:

»2. Medlemsstaterne sikrer, at forbrugerne ikke kan give afkald på de rettigheder, der tilkommer dem i medfør af bestemmelser i national ret, der gennemfører dette direktiv eller svarer til dette direktivs bestemmelser.

3. Medlemsstaterne sikrer endvidere, at de bestemmelser, som de vedtager til gennemførelse af dette direktiv, ikke kan omgås ved den måde, aftalerne udformes på, f.eks. ved at lade udnyttelse af kreditmuligheder eller kreditfaciliteter, der falder ind under dette direktivs anvendelsesområde, indgå i kreditaftaler, hvis art eller formål vil gøre det muligt at undgå anvendelsen af dette direktiv.«

Fransk ret

- 7 Lov nr. 2010-737 af 1. juli 2010 om reform af forbrugerkredit (JORF af 2.7.2010, s. 12001), hvormed direktiv 2008/48 gennemføres i fransk ret, er blevet indarbejdet i code de consommation (forbrugeraftaleloven), artikel L. 311-1 ff.

- 8 Denne lovs artikel L. 311-6 bestemmer:

»I. Forud for indgåelsen af en kreditaftale giver kreditgiveren eller kreditformidleren, under hensyn til forbrugerens præferencer, forbrugeren de oplysninger, der er nødvendige for at sammenligne forskellige tilbud, så der kan foretages en klar vurdering af omfanget af vedkommendes tilsagn. Oplysningerne gives på papir eller på et andet varigt medium.

[...]

II. Såfremt forbrugeren ønsker at indgå en kreditaftale på salgsstedet, påser kreditgiveren, at de i stk. I omhandlede oplysninger udleveres på salgsstedet.«

- 9 Nævnte lovs artikel L. 311-8 bestemmer:

»Kreditgiveren eller kreditformidleren giver låntageren de forklaringer, som sætter denne i stand til at vurdere, om den foreslåede kreditaftale passer til vedkommendes behov og finansielle situation, navnlig på grundlag af oplysningerne i den i artikel L. 311-6 omhandlede formular. Kreditgiveren gør låntageren opmærksom på den foreslåede kredits eller de foreslåede kreditters vigtigste karakteristika og de konsekvenser, disse kreditter kan få for vedkommendes finansielle situation, herunder konsekvenser ved betalingsmisligholdelse. Disse oplysninger gives i påkommende tilfælde på grundlag af præferencer tilkendegivet af forbrugeren.

[...]«

10 Samme lovs artikel L. 311-9 har følgende ordlyd:

»Før indgåelsen af kreditaftalen efterprøver kreditgiveren låntagerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, herunder oplysninger, der er givet af låntageren på kreditgiverens anmodning. Kreditgiveren konsulterer det i artikel L. 333-4 omhandlede register, på de i den i artikel L. 333-5 nævnte bekendtgørelse fastsatte betingelser.«

11 Forbrugeraftalelovens artikel L. 311-48, stk. 2 og 3, bestemmer:

»Hvis kreditgiveren ikke opfylder sine forpligtelser i henhold til artikel L. 311-8 og L. 311-9, fortaber han retten til renter helt eller i et forhold fastsat af retten. [...]

Låntagerens tilbagebetalingspligt er begrænset til at omfatte selve det lånte beløb i henhold til de aftalte tidsfrister samt i påkommende tilfælde betaling af de renter, som kreditgiveren ikke er blevet frakendt. De beløb, som er oppebåret i form af renter med tilskrivning af renter med den lovbestemte rentesats regnet fra datoen for deres betaling, tilbagebetales af kreditgiveren eller fratrækkes restgælden.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

12 Den 5. maj 2011 indgik ægtefællerne Bonato en aftale – formidlet gennem en forhandler – om et privatlån med selskabet CA CF i forbindelse med køb af en bil på et beløb på 20 900 EUR med en fast debitorrente på 6,40% pr. år og samlede årlige omkostninger i procent på 7,685%.

13 Den 15. juli 2011 indgik Ingrid Bakkaus en aftale med selskabet CA CF om et privatlån på 20 000 EUR med en fast årlig debitorrente på 7,674% og samlede årlige omkostninger i procent på 7,950%.

14 Idet tilbagebetalingen af disse lån var ophørt, indstævnte CA CF låntagerne for tribunal d'instance d'Orléans med henblik på, at disse tilpligtedes at betale de skyldige restbeløb af de nævnte lån med tillæg af renter.

15 Den forelæggende ret har af egen drift fremført anbringendet om en eventuel fortabelse af kreditgivers ret til renter i medfør af forbrugeraftalelovens artikel L. 311-48, stk. 2, idet CA CF under retsforhandlingerne hverken har fremlagt det oplysningsskema, der skulle udleveres til låntagerne forud for aftaleindgåelsen, eller nogen anden dokumentation, der kunne bevise, at selskabet i forhold til de sidstnævnte havde opfyldt forklaringspligten og foretaget efterprøvningen af deres kreditværdighed.

16 Den forelæggende ret har anført, at direktiv 2008/48 og lov nr. 2010-737, der tilsigter at gennemføre dette direktiv i fransk ret, pålægger kreditgivere en oplysnings- og forklaringspligt, der giver låntageren mulighed for at træffe et informeret valg med hensyn til tilsagnet om at underskrive en kredit. Der er dog ingen bestemmelser i det nævnte direktiv eller i denne lov, der fastsætter regler om bevisbyrden og bevismidler vedrørende opfyldelsen af de forpligtelser, der påhviler kreditgiverne.

17 Hvad angår kreditgiverens pligt til at udlevere en formular med »standardiserede europæiske forbruger kreditoplysninger« til forbrugerne, anfører den forelæggende ret, at en sådan formular ikke er blevet fremlagt af CA CF i den foreliggende sag. Dette selskab har heller ikke fremlagt dokumentation med hensyn til sin forklaringspligt og har ikke redegjort for baggrunden for denne manglende dokumentation. Denne ret fremhæver dog, at den af Ingrid Bakkaus underskrevne kontrakt indeholder en standardklausul med følgende ordlyd: »Undertegnede, Ingrid Bakkaus, anerkender at have modtaget og være blevet gjort bekendt med formularen standardiserede europæiske forbruger kreditoplysninger.« Den nævnte ret anfører, at en sådan klausul ville kunne skabe

vanskeligheder, hvis den fik lov til at medføre, at bevisbyrden blev vendt til skade for forbrugeren. Samme ret vurderer, at denne form for klausul kan gøre det vanskeligere og endog umuligt at udøve forbrugers ret til at anfægte den fuldstændige opfyldelse af kreditgiverens forpligtelser.

18 Hvad angår efterprøvningen af låntagernes kreditværdighed har den forelæggende ret anført, at hvor CA CF i sagen vedrørende Ingrid Bakkaus har fremlagt en af låntageren underskrevet oversigt over indtægter og udgifter samt dokumentation for de indtægter, som den berørte part var fremkommet med, er dette ikke tilfældet i sagen vedrørende ægtefælderne Bonato.

19 Det er på denne baggrund, at tribunal d'instance d'Orléans har besluttet at udsætte sagen og stille Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal [...] direktiv 2008/48[...] fortolkes således, at det påhviler kreditgiver at føre bevis for en korrekt og fuldstændig opfyldelse af de forpligtelser, der er pålagt denne i forbindelse med udarbejdelsen og opfyldelsen af en kreditaftale, som følger af den nationale lovgivning, der gennemfører [det nævnte] direktiv [...]?

2) Er [...] direktiv 2008/48[...] til hinder for, at en kreditgiver kan bevise at have opfyldt de forpligtelser, der påhviler denne, korrekt og fuldstændigt, udelukkende ved hjælp af en standardklausul i kreditaftalen, der vedrører forbrugers anerkendelse af kreditgiverens opfyldelse af sine forpligtelser, uden støtte i dokumenter, der er udfærdiget af kreditgiveren og udleveret til låntageren?

3) Skal artikel 8 i [...] direktiv 2008/48[...] fortolkes således, at den er til hinder for, at en efterprøvning af forbrugers kreditværdighed foretages alene på grundlag af oplysninger fra forbrugeren, uden en effektiv kontrol af disse oplysninger ved hjælp af andre forhold?

4) Skal artikel 5, stk. 6, i [...] direktiv 2008/48[...] fortolkes således, at kreditgiveren ikke kan have givet forbrugeren en fyldestgørende forklaring, såfremt kreditgiveren ikke forudgående har efterprøvet forbrugers økonomiske situation og behov?

Skal artikel 5, stk. 6, i [...] direktiv 2008/48[...] fortolkes således, at den er til hinder for, at fyldestgørende forklaringer til forbrugeren kun fremgår af kontraktoplysninger i kreditaftalen, uden at der udfærdiges et specifikt dokument?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første og det andet spørgsmål

20 Med det første og andet spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, for det første, om direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at det påhviler kreditgiver at føre bevis for en korrekt og fuldstændig opfyldelse af de forpligtelser, der påhviler denne forud for aftaleindgåelsen i medfør af dette direktivs artikel 5 og 8, og som følger af den nationale lovgivning, der gennemfører sidstnævnte, og, for det andet, om indsættelsen af en standardklausul i kreditaftalen, der vedrører forbrugers anerkendelse af kreditgiverens opfyldelse af sine forpligtelser, uden støtte i dokumenter, der er udfærdiget af kreditgiveren og udleveret til låntageren, er tilstrækkeligt bevis for den korrekte opfyldelse af de oplysningsforpligtelser, der påhviler kreditgiveren forud for aftaleindgåelsen.

21 Indledningsvis skal det understreges, at de forpligtelser forud for aftaleindgåelsen, der er omhandlet i disse spørgsmål, bidrager til gennemførelsen af formålet med direktiv 2008/48, der, som det fremgår af syvende og niende betragtning hertil, på området for forbrugerkreditaftaler består i en fuldstændig

og bindende harmonisering på visse nøgleområder, der betragtes som nødvendig for at sikre, at alle forbrugere i Den Europæiske Union nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser, og for at lette indførelsen af et velfungerende indre marked for forbrugercredit (jf. dom LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, præmis 42).

- 22 For så vidt angår bevisbyrden for kreditgiverens opfyldelse af sine forpligtelser til at udlevere fyldestgørende oplysninger til forbrugeren og efterprøve dennes kreditværdighed i medfør af artikel 5 og 8 i direktiv 2008/48, for det første, og, for det andet, bevismidlerne vedrørende opfyldelsen af dennes forpligtelser skal det dog konstateres, at dette direktiv ikke indeholder nogen bestemmelse i denne henseende.
- 23 Ifølge fast retspraksis henhører de processuelle regler med henblik på sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne – når der ikke findes materielle EU-retlige bestemmelser – under hver medlemsstats nationale retsorden i medfør af princippet om medlemsstaternes procesautonomi, dog på betingelse af at disse regler ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende interne forhold (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der hjemles i Unionens retsorden (effektivitetsprincippet) (jf. bl.a. dom Specht m.fl., C-501/12 - C-506/12, C-540/12 og C-541/12, EU:C:2014:2005, præmis 112 og den deri nævnte retspraksis).
- 24 Hvad angår ækvivalensprincippet bemærkes, at Domstolen ikke råder over nogen oplysninger, der kan give anledning til tvivl med hensyn til foreneligheden af den i hovedsagen omhandlede lovgivning med dette princip.
- 25 Hvad angår effektivitetsprincippet skal det bemærkes, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale retsinstanser (dom Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 I det foreliggende tilfælde skal der for så vidt angår den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning mindes om, at det ikke tilkommer Domstolen at udtale sig om fortolkningen af nationale bestemmelser, idet denne opgave udelukkende påhviler den forelæggende ret.
- 27 Det skal dog præciseres, at overholdelsen af sidstnævnte princip, ville blive undermineret, hvis bevisbyrden for den manglende opfyldelse af de i artikel 5 og 8 i direktiv 2008/48 indeholdte forpligtelser hvilede på forbrugeren. Denne sidstnævnte råder nemlig ikke over bevismidler, der ville gøre det muligt for vedkommende at bevise, at kreditgiveren dels ikke har udleveret de i dette direktivs artikel 5 foreskrevne oplysninger til låntager, dels ikke har efterprøvet sidstnævntes kreditværdighed.
- 28 Derimod sikres den effektive virkning af udøvelsen de rettigheder, der gives i henhold til direktiv 2008/48, ved en national bestemmelse, ifølge hvilken kreditgiveren i princippet er forpligtet til over for retten at bevise den korrekte opfyldelse af sine forpligtelser forud for aftaleindgåelsen. En sådan bestemmelse tilsigter – som anført i denne doms præmis 21 – at garantere beskyttelsen af forbrugeren uden i uforholdsmæssig grad at skade kreditgiverens ret til en retfærdig rettergang. Som generaladvokaten har anført i punkt 35 i forslaget til afgørelse, skal den omhyggelige kreditgiver nemlig være opmærksom på nødvendigheden af indsamling og opbevaringen af beviser for, at de oplysnings- og forklaringsforpligtelser, der påhviler denne, er blevet opfyldt.
- 29 Hvad angår standardklausulen, som er indeholdt i den kreditaftale, som Ingrid Bakkaus indgik, fortrænger en sådan klausul ikke virkningen af de rettigheder, der følger af direktiv 2008/48, hvis denne klausul i medfør af den nationale lovgivning kun medfører, at låntageren anerkender at have modtaget formularen standardiserede europæiske forbrugercreditoplysninger.

- 30 I denne henseende fremgår det af artikel 22, stk. 3, i direktiv 2008/48, at en sådan klausul ikke må gøre det muligt for kreditgiveren at omgå sine forpligtelser. Den omhandlede standardklausul udgør således et indicium, som det påhviler kreditgiveren at underbygge ved hjælp af et eller flere relevante beviselementer. I øvrigt skal forbrugeren stadig kunne være i stand til at gøre gældende, at han ikke har modtaget denne formular, eller at denne ikke gjorde, at kreditgiveren har opfyldt de forpligtelser forud for aftaleindgåelsen, der påhviler ham.
- 31 Hvis en sådan standardklausul derimod i medfør af den nationale lovgivning medførte, at forbrugeren anerkendte den fuldstændige og korrekte opfyldelse af de forpligtelser, der påhviler kreditgiveren forud for aftaleindgåelsen, ville dette følgelig medføre en omvendelse af bevisbyrden for opfyldelsen af de nævnte forpligtelser på en måde, der ville underminere effektiviteten af de rettigheder, der følger af direktiv 2008/48. Det tilkommer således den forelæggende ret at efterprøve, om bevisværdien af denne standardklausul fortrænger såvel forbrugeren som rettens mulighed for at anfægte den korrekte opfyldelse af de forpligtelser til oplysning og efterprøvelse af forbrugeren kreditværdighed, der påhviler kreditgiveren forud for aftaleindgåelsen.
- 32 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at bestemmelserne i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at:
- de for det første er til hinder for en national lovgivning, hvorefter bevisbyrden for den manglende opfyldelse af de i artikel 5 og 8 i direktiv 2008/48 indeholdte forpligtelser hviler på forbrugeren, og
 - de for det andet er til hinder for, at retten på grund af en standardklausul skal lægge til grund, at forbrugeren har anerkendt den fuldstændige og korrekte opfyldelse af de forpligtelser, der påhviler kreditgiveren forud for aftaleindgåelsen, idet denne klausul således medfører en omvendelse af bevisbyrden for opfyldelsen af de nævnte forpligtelser på en måde, der underminerer effektiviteten af de rettigheder, der følger af direktiv 2008/48.

Det tredje spørgsmål

- 33 Med sit tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 8 i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en efterprøvelse af forbrugeren kreditværdighed foretages alene på grundlag af oplysninger, som sidstnævnte er fremkommet med, uden at der er foretaget en effektiv kontrol af disse oplysninger ved hjælp af andre forhold.
- 34 Det fremgår af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, at kreditgiveren, inden kreditaftalen indgås, vurderer forbrugeren kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i den relevante database.
- 35 I denne henseende fremgår det af 26. betragtning til nævnte direktiv, at kreditgivere bør bære ansvaret for at kontrollere den enkelte forbrugers kreditværdighed, og at de med henblik herpå bør kunne anvende ikke blot oplysninger, som forbrugeren har givet i forbindelse med forberedelsen af den pågældende kreditaftale, men også oplysninger, der er givet under et længerevarende forretningsforhold. Denne forpligtelse tilsigter således at ansvarliggøre kreditgiverne og undgå udbetaling af kreditter til forbrugere, der ikke er kreditværdige.
- 36 Direktiv 2008/48 angiver ikke en udtømmende opregning af de oplysninger, som kreditgiveren skal bruge for at efterprøve forbrugeren kreditværdighed, og præciserer heller ikke, om disse oplysninger skal kontrolleres, og på hvilken måde de skal kontrolleres. I stedet giver affattelsen af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, læst i lyset af 26. betragtning til dette, kreditgiveren en skønmargin med henblik på at afgøre, om de oplysninger, denne er i besiddelse af, er tilstrækkelige eller ej til at dokumentere forbrugeren kreditværdighed, og om han skal efterprøve disse ved hjælp af andre beviselementer.

- 37 Heraf følger det for det første, at det påhviler kreditgiveren i hvert enkelt tilfælde og under hensyntagen til de specifikke omstændigheder i forbindelse hermed, at afgøre, om de nævnte oplysninger er brugbare og fyldestgørende med henblik på efterprøvelsen af forbrugerens kreditværdighed. I denne henseende kan spørgsmålet om, hvorvidt de pågældende oplysninger er fyldestgørende, afhænge af omstændighederne i forbindelse med indgåelsen af kreditaftalen, forbrugerens personlige situation og det beløb, der er tale om i aftalen. Denne kontrol kan finde sted ved hjælp af dokumentation af forbrugerens finansielle situation, men det kan ikke udelukkes, at en kreditgiver kan tage hensyn til det forudgående kendskab til den potentielle låntagers finansielle situation i forhold til det lån, som han kan få tildelt. Simple, uunderbyggede erklæringer, som forbrugerens fremsætter, kan dog ikke i selv kvalificeres som fyldestgørende oplysninger, hvis de ikke er vedlagt dokumentation.
- 38 For det andet og med forbehold for andet punktum i artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, hvorefter medlemsstaterne kan opretholde kreditgiverens forpligtelse til at søge i en database i deres lovgivning, pålægger direktiv 2008/48 ikke kreditgivere at foretage en systematisk efterprøvelse af rigtigheden af de oplysninger, forbrugerens fremkommer med. Afhængigt af omstændighederne i hvert enkelt tilfælde kan kreditgiveren enten stille sig tilfreds med de oplysninger, som forbrugerens fremkommer med, eller vurdere, at det er nødvendigt at indhente en bekræftelse af disse oplysninger.
- 39 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at den på den ene side ikke er til hinder for, at efterprøvelsen af forbrugerens kreditværdighed alene sker på baggrund af oplysninger, som denne sidstnævnte er fremkommet med, på betingelse af, at disse oplysninger er fyldestgørende, og at simple erklæringer fra forbrugerens side er vedlagt dokumentation, og at den på den anden side ikke pålægger kreditgiveren at foretage en systematisk efterprøvelse af rigtigheden af de oplysninger, forbrugerens fremkommer med.

Det fjerde spørgsmål

- 40 Med sit fjerde spørgsmål, der falder i to dele, ønsker den forelæggende ret for det første oplyst, om artikel 5, stk. 6, i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at kreditgiveren ikke kan anses for at have givet forbrugerens en fyldestgørende forklaring, såfremt kreditgiveren ikke forudgående har efterprøvet sidstnævntes økonomiske situation og behov. For det andet ønsker denne ret oplyst, hvorvidt denne bestemmelse skal fortolkes således, at den er til hinder for, at fyldestgørende forklaringer til forbrugerens kun fremgår af kontraktoplysninger i kreditaftalen, uden at der er blevet udfærdiget et specifikt dokument.
- 41 Med hensyn til første del af dette spørgsmål fremgår det af artikel 5, stk. 6, i direktiv 2008/48 og 27. betragtning til dette, at forbrugerens på trods af de oplysninger, der i medfør af dette direktivs artikel 5, stk. 1, skal gives forud for aftaleindgåelsen, muligvis har behov for yderligere bistand for at kunne afgøre, hvilken kreditaftale der er mest hensigtsmæssig i forhold til vedkommendes behov og finansielle situation. Kreditgiveren skal således give forbrugerens fyldestgørende forklaringer med udgangspunkt i vedkommendes personlige forhold, således at sidstnævnte er i stand til at vurdere, om den foreslåede kreditaftale passer til vedkommendes behov og finansielle situation, i givet fald ved at give forklaringer til de oplysninger, der gives forud for aftaleindgåelsen, de vigtigste karakteristika ved de foreslåede produkter og de særlige virkninger, de kan have på vedkommendes situation, herunder konsekvenserne af forbrugerens betalingsmisligholdelse.
- 42 Således har denne forpligtelse til at give en fyldestgørende forklaring til formål at gøre det muligt for forbrugerens at indgå en låneaftale på et velinformeret grundlag.

- 43 Som allerede anført i denne doms præmis 35, tilsigter forpligtelsen til at efterprøve forbrugerens kreditværdighed, der følger af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, derimod at ansvarliggøre kreditgiveren og undgå udbetaling af kreditter til forbrugere, der ikke er kreditværdige.
- 44 Dette direktivs artikel 5 såvel som dets artikel 8 tilsigter at værne om og sikre, at alle forbrugere i Unionen nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser.
- 45 Mens disse to forpligtelser har prækontraktuel karakter, da de skal opfyldes forud for indgåelsen af kreditaftalen, følger det hverken af ordlyden eller af formålet med artikel 5 og 8 i direktiv 2008/48, at vurderingen af forbrugerens finansielle situation og behov skal foretages, inden der gives fyldestgørende oplysninger. Der er i princippet ikke forbindelse mellem de to forpligtelser, der følger af disse artikler i det nævnte direktiv. Kreditgiveren kan give forbrugeren forklaringer, der udelukkende er baseret på de oplysninger, som sidstnævnte er fremkommet med til ham, med henblik på at forbrugeren kan tage stilling til en given type kreditaftale, uden at der påhviler kreditgiveren en forpligtelse til forud herfor at efterprøve forbrugerens kreditværdighed. Kreditgiveren skal dog tage hensyn til efterprøvelsen af forbrugerens kreditværdighed i det omfang, denne efterprøvelse gør det nødvendigt at tilpasse de forklaringer, der er givet.
- 46 For så vidt angår anden del af dette fjerde spørgsmål skal det bemærkes, at det fremgår af artikel 5, stk. 1, i direktiv 2008/48, at forpligtelserne med hensyn til de oplysninger, der er omhandlet i dette direktivs artikel 5, stk. 1, vedrører forpligtelserne forud for aftaleindgåelsen. Følgelig kan disse ikke opfyldes på det stadium, hvor kreditaftalen indgås, men skal opfyldes i rette tid ved at forbrugeren, forud for underskrivelsen af denne aftale, gives de forklaringer, der er omhandlet i nævnte direktivs artikel 5, stk. 6.
- 47 Med hensyn til fremgangsmåderne for opfyldelse af den forklaringspligt, som påhviler kreditgiveren, angiver artikel 5, stk. 6, i direktiv 2008/48, i modsætning til stk. 1, i denne artikel 5, ikke nærmere, i hvilken form de fyldestgørende forklaringer, som bestemmelsen omhandler, skal gives til låntageren. Det følger således hverken af ordlyden af omtalte stk. 6 eller af det formål, som sidstnævnte forfølger, at disse forklaringer skal gives i et specifikt dokument, og bestemmelsen udelukker ikke, at sådanne forklaringer kan gives mundtligt af kreditgiveren til forbrugeren under en samtale med sidstnævnte.
- 48 Medlemsstaterne kan dog i medfør af dette direktivs artikel 5, stk. 6, præcisere den forpligtelse til at give fyldestgørende forklaringer, der påhviler kreditgiveren. Spørgsmålet om, hvilken form sidstnævnte skal gives til forbrugeren i, henhører følgelig under den nationale lovgivning.
- 49 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 5, stk. 6, i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at mens den ikke er til hinder for, at kreditgiveren giver fyldestgørende forklaringer til forbrugeren, inden denne har vurderet sidstnævntes finansielle situation og behov, kan det forekomme, at efterprøvelsen af forbrugerens kreditværdighed gør det nødvendigt at tilpasse de fyldestgørende forklaringer, der er givet, hvilke skal gives til forbrugeren i rette tid forud for underskrivelsen af kreditaftalen, idet dette dog ikke giver anledning til udarbejdelsen af et specifikt dokument.

Sagens omkostninger

- 50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) **Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF skal fortolkes således, at:**
 - de for det første er til hinder for en national lovgivning, hvorefter bevisbyrden for den manglende opfyldelse af de i artikel 5 og 8 i direktiv 2008/48 indeholdte forpligtelser hviler på forbrugeren, og
 - de for det andet er til hinder for, at retten på grund af en standardklausul skal lægge til grund, at forbrugeren har anerkendt den fuldstændige og korrekte opfyldelse af de forpligtelser, der påhviler kreditgiveren forud for aftaleindgåelsen, idet denne klausul således medfører en omvendelse af bevisbyrden for opfyldelsen af de nævnte forpligtelser på en måde, der underminerer effektiviteten af de rettigheder, der følger af direktiv 2008/48.
- 2) Artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at den på den ene side ikke er til hinder for, at efterprøvelsen af forbrugers kreditværdighed alene sker på baggrund af oplysninger, som denne sidstnævnte er fremkommet med, på betingelse af, at disse oplysninger er fyldestgørende, og at simple erklæringer fra forbrugers side er vedlagt dokumentation, og at den på den anden side ikke pålægger kreditgiveren at foretage en systematisk efterprøvelse af rigtigheden af de oplysninger, forbrugeren fremkommer med.
- 3) Artikel 5, stk. 6, i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at mens den ikke er til hinder for, at kreditgiveren giver fyldestgørende forklaringer til forbrugeren, inden denne har vurderet sidstnævntes finansielle situation og behov, kan det forekomme, at efterprøvelsen af forbrugers kreditværdighed gør det nødvendigt at tilpasse de fyldestgørende forklaringer, der er givet, hvilke skal gives til forbrugeren i rette tid forud for underskrivelsen af kreditaftalen, idet dette dog ikke giver anledning til udarbejdelsen af et specifikt dokument.

Underskrifter